A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2010. április 29. *

A C-92/07. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2007. február 16-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. J. Kuijper és S. Boelaert, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Holland Királyság** (képviselik: H. G. Sevenster, C. Wissels és M. de Grave, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: holland.

támogatja:

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: M. Lumma és J. Möller, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, P. Lindh (előadó), A. Rosas, A. Ó Caoimh és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. november 26-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága a keresetében a Bíróságot annak megállapítására kéri, hogy a Holland Királyság, mivel a tartózkodási engedélyek kiállításáért olyan díjakat előíró szabályozást vezetett be és tartott fenn, amelyek magasabbak, mint a hasonló okmányok kiállításáért a tagállamok állampolgárai, valamint az Izlandi Köztársaság, a Lichtensteini Hercegség, a Norvég Királyság, és a Svájci Államszövetség állampolgárai esetében felszámított díjak, és mivel ezt a szabályozást alkalmazza azokra a török állampolgárokra, akik Hollandiában tartózkodási joggal rendelkeznek az alábbiak alapján:

– az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról szóló, egyrészről a Török Köztársaság, másrészről az EGK tagállamai és a Közösség által 1963. szeptember 12-én Ankarában aláírt, a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozattal (HL 1964. 217., 3685. o., magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 11. kötet, 10. o.) megkötött, jóváhagyott és megerősített megállapodás (a továbbiakban: társulási megállapodás),

– a Brüsszelben 1970. november 23-án aláírt – a Közösség nevében az 1972. december 19-i 2760/72/EGK tanácsi rendelettel (HL L 293., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 11. kötet, 41. o.) megkötött, jóváhagyott és megerősített – kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: kiegészítő jegyzőkönyv);

– a társulási megállapodás által létrehozott és egyrészt a tagállamok kormányainak tagjaiból, az Európai Unió Tanácsának és a Bizottságnak a tagjaiból, másrészt a török kormány tagjaiból álló Társulási Tanács által 1980. szeptember 19-én elfogadott 1/80 határozat,

nem teljesítette a társulási megállapodásból, különösen annak 9. cikkéből, a kiegészítő jegyzőkönyvből , különösen annak 41. cikkéből, valamint az 1/80 határozatból, különösen annak 10. cikkéne k (1) bekezdéséből és 13. cikkéből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

Az EGK–Törökország társulás

– A társulási megállapodás

2 A társulási megállapodás 2. cikkének (1) bekezdése értelmében annak célja a Szerződő Felek közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok folyamatos és kiegyensúlyozott megerősítésének elősegítése, beleértve a munkaerő tárgykörét is, a munkavállalók szabad mozgásának fokozatos megvalósítása által, a letelepedés szabadságára és a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó korlátozások megszüntetése révén, a török állampolgárok életszínvonalának javítása és a Török Köztársaságnak a Közösséghez történő későbbi csatlakozásának megkönnyítése érdekében.

3 A társulási megállapodás 9. cikkének szövege a következő:

„A Szerződő Felek elismerik, hogy a megállapodás hatálya vonatkozásában – azon különleges rendelkezések sérelme nélkül, amelyek a 8. cikk alapján meghozatalra

kerülhetnek – a Közösség Alapító Szerződésének 7. cikkében rögzített elvnek megfelelően tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés." [nem hivatalos fordítás]

– A kiegészítő jegyzőkönyv

4 A kiegészítő jegyzőkönyv a 62. cikke szerint a társulási megállapodás szerves részét képezi.

5 A kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikke (1) bekezdésének a szövege a következő:

„(1) A Szerződő Felek tartózkodnak attól, hogy egymás között új korlátozásokat vezessenek be a letelepedési joggal és a szolgáltatásnyújtás szabadságával kapcsolatban."

6 Az említett jegyzőkönyv 59. cikke a következőket írja elő:

„Az e jegyzőkönyv hatálya alá tartozó területeken Törökország nem részesülhet kedvezőbb elbánásban, mint amelyet a Közösséget létrehozó szerződés alapján a tagállamok egymásnak biztosítanak."

– Az 1/80 határozat

7 Az 1/80 határozat 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A családtagok szabad munkavállalásra való jogosultságáról szóló 7. cikk sérelme nélkül, valamely tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló ebben a tagállamban:

– egy év rendes foglalkoztatás után jogosult arra, hogy munkavállalási engedélyét ugyanannál a munkaadónál megújítsa, amennyiben munkahellyel rendelkezik;

– három év rendes foglalkoztatás után – és a Közösség tagállamai munkavállalóinak biztosítandó elsőbbségre is figyelemmel – jogosult arra, hogy ugyanazon foglalkozás vonatkozásában a választása szerinti munkaadónál pályázzon rendes feltételek mellett e tagállam munkaügyi hatóságánál bejelentett állásajánlatra;

– négy év rendes foglalkoztatás után jogosult a választása szerinti bármely munkaviszonyban történő munkavállalásra.” [nem hivatalos fordítás]

8 A határozat 10. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A Közösség tagállamai a rendes munkaerőpiacukhoz tartozó török munkavállalókra olyan szabályozást alkalmaznak, amely a bérek és egyéb munkafeltételek terén a közösségi munkavállalókhoz viszonyítva mindennemű, állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetést kizár." [nem hivatalos fordítás]

9 Az említett határozat 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Közösség tagállamai és Törökország nem vezethetnek be új korlátozásokat a területükön jogszerűen tartózkodó és munkát vállaló munkavállalók és családtagjaik munkavállalási feltételeire vonatkozóan." [nem hivatalos fordítás]

A 2004/38/EK irányelv

10 Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet,

5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL L 274., 2009.10.20., 47. o.) „A tartózkodási okmányokra vonatkozó általános rendelkezések” című 25. cikkében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 8. cikkben említett bejelentkezésről szóló igazolás, a huzamos tartózkodást igazoló dokumentum, a családtagokra vonatkozó tartózkodási kártya iránti kérelem benyújtását tanúsító igazolás, a tartózkodási vagy huzamos tartózkodási kártya birtoklása semmilyen körülmények között nem lehet valamely jog gyakorlásának vagy adminisztratív formai követelmény teljesítésének előfeltétele, mivel a jogosultságot bármilyen más bizonyítási eszközzel tanúsítani lehet.

(2) Az (1) bekezdésben említett valamennyi okmányt ingyenesen, vagy a [belföldi] állampolgárokra a hasonló okmányok kiállításáért kiszabott illetéket meg nem haladó illeték ellenében kell kiállítani.”

A nemzeti szabályozás

11 A Holland Királyság 1993-ig a külföldiek és különösen a török állampolgárok tekintetében nem írt elő a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztéséhez vagy az ilyen engedély érvényessége meghosszabbításának a kérelmezéséhez kapcsolódó díjfizetési kötelezettséget. Az 1993-as év során az említett tagállam módosította a külföldiek jogállásáról szóló törvénynek az 1965-től hatályos változatát, és 1994. február 1-jétől a külföldiek kötelesek a Hollandiába való belépés iránti kérelem kezeléséért a fentiekben említett díjat fizetni.

12 E törvényt a külföldiek jogállásáról szóló szabályozás általános felülvizsgálatát elvégző 2000. november 23-i törvény (Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet) (Stb. 2000, nº 495) teljes egészében felülvizsgálta, majd azt a későbbiekben több alkalommal is módosították, különösen 2002-ben, 2003-ban és 2005-ben.

13 A keresetlevélben ismertetett – és a Holland Királyság által sem vitatott – adatokból kitűnik, hogy a török állampolgárokra vonatkozó, valamint az uniós polgárok által fizetett díjak összegei 1994 és 2005 között a következőképpen változtak:

	Uniós polgárok	Török állampolgárok
1994. február 1-je előtt	0	0
1994. február 15-én	35 NLG (kb. 16 euró)	125 NLG és 1000 NLG között (kb. 57 euró és 454 euró között)
2002. május 1-jén	26 euró	50 euró és 539 euró között
2003. január 1-jén	28 euró	285 euró és 890 euró között
2005. július 1-jén	30 euró	52 euró és 830 euró között

A pert megelőző eljárás

14 A Bizottság egy török állampolgárral élő holland állampolgár által 2003-ban előterjesztett panasz alapján jogsértési eljárást indított.

15 2005. január 24-én a Bizottság a Holland Királyságnak felszólító levelet küldött, az említett tagállam pedig e levélre 2005. május 31-i levelében válaszolt. A Bizottság, mivel nem értett egyet az említett tagállam jogi érvelésével, 2006. április 10-én indokolással ellátott véleményt küldött a Holland Királyságnak, amelyben felszólította arra, hogy a vélemény kézhezvételétől számított két hónapos határidőn belül hozza meg a véleményben foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A Holland Királyság az említett indokolással ellátott véleményre 2005. június 9-én válaszolt.

16 A Bizottság, mivel a Holland Köztársaság által előterjesztett érvelést ezen alkalommal sem találta meggyőzőnek, benyújtotta a jelen keresetet.

A Bíróság előtti eljárás

17 A Bíróság elnöke 2007. június 29-i végzésével megengedte, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a Holland Királyság kérelmeinek támogatása végett a jelen ügybe beavatkozzék.

18 A Bíróság harmadik tanácsának elnöke 2008. október 14-i határozatával a jelen ügyben felfüggesztette az eljárást a C-242/06. sz. Sahin-ügyben 2009. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-8465. o.) kihirdetéséig.

A keresetről

A felek érvei

19 A Bizottság érvelése szerint a török állampolgároktól 1994. február 1-jétől kezdődően az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártáig a tartózkodási engedély megszerzéséhez vagy annak meghosszabbításához megkövetelt díjak (a továbbiakban: vitatott díjak) ellentétesek az Uniónak az EGK–Törökország társulásra vonatkozó szabályozásában foglalt „standstill”-t és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát érintő szabályokkal.

20 A vitatott díjak sértik a „standstill” szabályokat, mivel olyan új intézkedéseknek minősülnek, amelyek a török állampolgárok helyzetét a tartózkodási engedély megszerzéséhez kapcsolódó díjak terén hátrányosan érintik. Az említett személyek ugyanis korábban nem voltak kötelesek ilyen díjakat fizetni, és a díjak összege ezenfelül 1994 óta több alkalommal emelkedett.

21 A Bizottság álláspontja szerint a vitatott díjak különösen ellentétesek az 1/80 határozatnak a munkavállalók szabad mozgását érintő 13. cikkével, a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó (1) bekezdésével, valamint az 1/80 határozat 10. cikkének a hátrányos megkülönböztetés tilalmát érintő (1) bekezdésével.

22 A Bizottság álláspontja szerint az 1/80 határozat 13. cikke akkor is alkalmazandó, ha a munkavállalók és családtagjaik még nem illeszkedtek be a fogadó tagállamba, és ezért nem hivatkozhatnak az említett határozat 6. cikkének (1) bekezdésének rendelkezéseire. A kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdésével ellentétes a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás lehetőségeinek mindenfajta korlátozása annak érdekében, hogy az érintett személyek gyakorolhassák a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát.

23 A Bizottság érvelése szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a „standstill” klauzulák közvetlenül alkalmazandók, és a tartózkodás jogára is vonatkoznak. A Bizottság a Németországi Szövetségi Köztársaság beavatkozási beadványára vonatkozó észrevételében azzal érvel, hogy a C-16/05. sz., Tum és Dari ügyben 2007. szeptember 20-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-7415. o.), amelyet azt követően hirdettek ki, hogy a Bizottság a válaszát és a viszonválaszát benyújtotta, szintén alátámasztja az álláspontját. A Bizottság emlékeztet arra, hogy az említett ítéletben a Bizottság megállapította, hogy a „standstill” szabályok minden új korlátozásra vonatkoznak, akár érdemi, akár eljárási szabályt érintő korlátozásról van szó, és arra is rámutatott, hogy e szabályokra nem vonatkozik *de minimis* küszöb.

24 A Bizottság álláspontja szerint az 1994. február 1-jei helyzetet a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága tekintetében a kiegészítő jegyzőkönyv hatálybalépését, azaz az 1973. január 1-jét megelőző helyzettel kell összehasonlítani, a munkavállalók szabad mozgása tekintetében pedig az 1980. december 1-jei vagy az 1976. december 20-i helyzettel aszerint, hogy az 1/80 határozatot veszik-e alapul, vagy a társulási megállapodás 12. cikkének végrehajtásáról szóló, a társulási tanács által 1976. december 20-án elfogadott 2/76 határozatot, amelynek az előbb említett határozat a helyébe lépett.

25 A Bizottság elismeri, hogy a „standstill" szabályok nem sértik a tagállamok azon jogát, hogy a török állampolgároknak a területükre való első belépését, valamint a szakmai tevékenység gyakorlása megkezdésének a feltételeit szabályozzák. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy az említett „standstill" szabályoknak vannak korlátai, mégpedig a kiegészítő jegyzőkönyv 59. cikkéből eredő korlátok, amelyek szerint a török állampolgárok nem rendelkezhetnek kedvezőbb jogosultsággal, mint az uniós polgárok, valamint a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó szabályok alkalmazásából következő korlátok. A holland szabályozás azonban e szabályok figyelembevétele mellett is ellentétes a „standstill" szabályokkal.

26 A hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályok tekintetében a Bizottság álláspontja az, hogy alkalmazandó az 1/80 határozat 10. cikkének (1) bekezdése, amely a munkafeltételekkel kapcsolatban tiltja a hátrányos megkülönböztetést, mivel a török állampolgároktól a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztésekor megkövetelt díjak munkafeltételnek minősülnek. Márpedig a C-171/01. sz. Wählergruppe Gemeinsam ügyben 2003. május 8-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-4301. o.) 57. pontja szerint az egyenlő bánásmódra vonatkozóan az e 10. cikkben előírt szabály eredménykötelezettséget ír elő. Ezenfelül, még ha az említett cikk nem is lenne alkalmazandó, a vitatott díjakat a társulási megállapodásnak a hátrányos megkülönböztetést általánosan tiltó 9. cikke értelmében hátrányosan megkülönböztetőnek kellene tekinteni.

27 A Bizottság a tárgyaláson a Bíróság előtt közölte, hogy tudomása van a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletről, amelyben a Bíróság azt vizsgálta, hogy az olyan díjak, mint amilyeneket a török állampolgárokkal szemben 2002-ben alkalmaztak,

megfelelnek-e az 1/80 határozat 13. cikkében előírt „standstill” szabálynak, melynek során az arányosság elvét vette alapul, és azt ellenőrizte, hogy e díjak nem aránytalanok-e a tagállamokkal szemben hasonló okmányok kiállításáért megkövetelt díjakhoz képest. A Bizottság álláspontja szerint a „magasabb díjak” fogalma, amely a kereseti kérelmében szerepel, az aránytalan díjak fogalmát is magában foglalja, és így is értelmezhető.

28 A Holland Királyság, miután a kötelezettségszegés terjedelmét illetően bizonytalanságát fejezte ki, az említett tárgyaláson a védekezésében elismerte, hogy a kereset nem csupán a tartózkodási engedély meghosszabbítására vonatkozott, hanem a tartózkodási engedélyek első kiállítását érintő díjakra is.

29 A Holland Királyság azt is közölte, hogy tudomása van a válaszbeadványának benyújtását követően meghozott ítéletekről, nevezetesen a fent hivatkozott Tum és Dari ügyben hozott ítéletről, a C-228/06. sz., Soysal és Savatli ügyben 2009. február 19-én hozott ítéletről (EBHT 2009., I-1031. o.), valamint a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletről. Következésképpen elismeri, hogy a „standstill” szabályok nem csak az érdemi szabályokra vonatkoznak, hanem az eljárási szabályokra is, és azok a török állampolgárokra a tagállamok területére való első belépésüktől fogva vonatkoznak a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága területén. Ezzel szemben úgy véli, hogy az 1/80 határozat 13. cikkének (1) bekezdésében előírt „standstill” szabályok nem vonatkoznak a török munkavállalóknak a tagállam területére való első belépésére.

30 A török munkavállalókat illetően a Holland Királyság azzal érvel, hogy a tartózkodási jog megléte az 1/80 határozat 6. és 7. cikke értelmében a fogadó tagállam munkaerőpiacához való hozzáférés jogától függ. Csak a tagállam területére jogszerűen belépő, és a tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török állampolgárok, illetve csak az

ilyen török állampolgárok családtagjai rendelkeznek az említett tagállamban tartózkodási joggal. A többi török munkavállalónak az 1/80 határozat alapján nincs tartózkodási joga, ezekre az állampolgárokra azon tagállam nemzeti bevándorlási szabályai alkalmazandók, amelyben tartózkodni kívánnak.

31 Ezt követően a török állampolgárokkal szemben a tartózkodási engedély megadásához kapcsolódóan alkalmazandó díjak összegét illetően a Holland Királyság a Bíróság előtt a tárgyalás során közölte, hogy e díjak összegét 2009. szeptember 17-től csökkentette. E díjak nem térnek el az uniós polgárokkal szemben a hasonló okmányok kiállítása vonatkozásában alkalmazandó díjaktól, kivéve az első, letelepedés vagy szolgáltatásnyújtás céljából történő belépés esetét, valamint a munkavállalóként való első belépés esetét, melyek közül az utóbbi esetben áll fenn jelentősebb különbség.

32 A vitatott díjak összege tekintetében a Holland Királyság azt állítja, hogy az összegek indokoltak. Analógia útján a C-327/02. sz., Panayotova és társai ügyben 2004. november 16-án hozott ítéletre (EBHT 2004., I-11055. o.) hivatkozik, amely azokra az európai megállapodásokra vonatkozott, amelyek társulást hoztak létre egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt pedig a Bolgár Köztársaság, a Lengyel Köztársaság és a Szlovák Köztársaság között. A Holland Királyság az említett ítélet 20. pontjára hivatkozik, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a letelepedési jogra vonatkozóan a fogadó tagállam jogalkotása által a bevándorlás területén bevezetett korlátozásoknak alkalmasnak kell lenniük a kitűzött cél megvalósítására, és e cél elérése tekintetében nem jelenthetnek olyan beavatkozást, amelyek e jogok gyakorlását veszélyeztethetik. A Holland Királyság álláspontja szerint analóg módon ellenőrizni kell, hogy a vitatott díjak nem teszik-e lehetetlenné vagy különösen nehézzé a török állampolgárok számára, hogy a társulási megállapodás által rájuk ruházott jogaikat gyakorolják. Hozzáfűzi, hogy a díjaknak hátrányos megkülönböztetéstől menteseknek, arányosnak és az alapvető jogokkal összeegyeztethetőknek kell lenniük, összegüknek pedig ésszerűnek kell lennie.

33 A Holland Királyság érvelése szerint a vitatott díjak e jellemzőknek megfelelnek.

34 E díjak az 1/80 határozatban elismert, a munkaerőpiachoz való hozzáféréshez fűződő jog tekintetében nem jelentenek semmilyen sérelmet, mivel nem minősülnek az e megállapodás által a török állampolgárokra vonatkozóan biztosított tartózkodási jog megszerzéséhez kapcsolódó új érdemi feltételnek, hanem csupán a tartózkodási jognak a holland hatóságok által történő megállapítását szolgáló eljárási követelménynek.

35 A vitatott díjak nem foglalnak magukban hátrányos megkülönböztetést, mivel alapvető különbség áll fenn a török állampolgárok és az uniós polgárok helyzete között. A társulási megállapodás ugyanis nem hoz létre Törökországgal közös belső piacot, és a török állampolgárok számára nem biztosítja az uniós polgárságot. A Bizottság tehát tévesen próbálja a török állampolgárokra kiterjeszteni a 2004/38 irányelv rendelkezéseit.

36 A vitatott díjak nem aránytalanok, mivel azok a török állampolgárok, akik valamely tagállamba be kívánnak vándorolni, általában kellő anyagi eszközökkel rendelkeznek ahhoz, hogy e díjakat megfizessék. Az érdekeltek adott esetben kölcsönt is felvehetnek a szükséges összegekre.

37 A vitatott díjak alapvető jogokat sem sértenek. A holland parlament egyébként mentességet írt elő azokra a külföldiekre vonatkozóan, akik hivatkozhatnak a 1950. november 4-én Rómában aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezménynek a magánélet és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot biztosító 8. cikkére, amennyiben a vitatott díjakat nem tudják megfizetni.

38 E díjak összege ésszerű. Az összegek a kiállított okmányok kiállítási árának a vizsgálatán alapulnak, és a költségek legutóbbi vizsgálatának a figyelembevétele érdekében a kifogásolt összegek módosításra kerültek. A török állampolgárok a tartózkodási

engedély iránti kérelem kezelési költségeinek a 70%-ánál nem fizetnek többet, e költségek 30%-át pedig az állam viseli.

39 A Holland Királyság hozzáfűzi, hogy a Bizottság elfogadja, hogy a tagállamok a jelképes díjak rendszeréről átválthatnak olyan rendszerre, amelyben a díjak több költséget fedeznek. Márpedig a Holland Királyság éppen ezt tette azzal, hogy a vitatott díjak összegét közelítette azon okmányok kiállítási árához, amelyeknek a kiállítását kérelmezik.

40 Végezetül az említett tagállam a Bíróság előtt a tárgyaláson azon álláspontjának adott hangot, hogy a Bizottság által a keresetében megfogalmazott kifogás, amely azon alapul, hogy a vitatott díjak összege „magasabb" a tagállamok állampolgáraival szemben alkalmazottaknál, nem felel meg a Bíróság által a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletben figyelembe vett arányossági kritériumnak. A Holland Királyság ebből arra következtet, hogy a jelen kereset megalapozatlan.

41 A Németországi Szövetségi Köztársaság a Holland Királyság támogatása végett avatkozott be. Álláspontja szerint a vitatott díjak közigazgatási formasághoz kapcsolódnak, és a „standstill" szabályok értelmében nem minősülnek korlátozásnak. E díjakat mindenesetre indokolhatja közérdeken alapuló kényszerítő indok, nevezetesen a külföldiek tömeges bevándorlásának, valamint a fogadó államban tervezett tartózkodás indokai ellenőrzésének a szükségessége.

42 Az említett tagállam álláspontja szerint ezenfelül a társulási megállapodás 9. cikkében megfogalmazott, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabály nem eléggé egyértelmű és pontos ahhoz, hogy közvetlenül alkalmazható legyen. E szabályt az 1/80 határozat 10. cikkéhez hasonló egyéb intézkedéseknek kell pontosítani. A 10. cikk ugyanakkor a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel a vitatott díjak nem képezik részét az említett cikk értelmében vett munkafeltételeknek.

A Bíróság álláspontja

43 Először is meg kell állapítani, hogy a kereseti kérelmében a Bizottság a Bíróságot annak megállapítására kéri, hogy a Holland Királyság, mivel a tartózkodási engedélyeknek a Hollandiában tartózkodási joggal rendelkező török állampolgárok kiállításáért olyan díjakat előíró szabályozást vezetett be és tartott fenn, amelyek magasabbak, mint a hasonló okmányok kiállításáért nem csak a tagállamok állampolgárai, hanem az Izlandi Köztársaság, a Lichtensteini Hercegség, a Norvég Királyság és a Svájci Államszövetség állampolgárai esetében is felszámított díjak, nem teljesítette az uniós jogból eredő kötelezettségeit. Ugyanakkor az uniós jogszabályszövegek, amelyekre a Bizottság a keresetét alapítja, nem említi e négy államot. Következésképpen az ezen államokkal való összehasonlítást el kell utasítani.

A „standstill" szabályoknak a török állampolgároknak a Holland Királyság területére történő első belépésére való alkalmazásáról

44 A Bizottság álláspontja szerint a „standstill" szabályok alkalmazandók a vitatott díjakra, amelyek a török állampolgároknak a Holland Királyság területére való első belépéséhez kapcsolódó tartózkodási engedély iránti kérelmet, vagy az ilyen engedély meghosszabbítása iránti kérelmet érintik. A Holland Királyság a maga részéről elismeri, hogy a „standstill" szabályok a török állampolgárok díjaira a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága területén a török állampolgároknak a tagállamok területére való első belépésétől kezdődően alkalmazandók, de úgy véli, hogy e szabályok nem alkalmazandók a török munkavállalóknak a tagállamok területére való első belépésére.

45 E tekintetben a Bíróság a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletben megvizsgálta az 1/80 határozat 13. cikkében a török munkavállalók szabad mozgására vonatkozóan előírt „standstill" szabály terjedelmét. Emlékeztetett arra, hogy ez a rendelkezés nem arra irányul, hogy egy tagállam munkaerőpiacára már integrálódott török állampolgárokat védje, hanem az a célja, hogy éppen azokra a török állampolgárokra

vonatkozzon, akik az 1/80 határozat 6. cikkének (1) bekezdése alapján még nem rendelkeznek munkavállalási és ezzel összefüggő tartózkodási joggal (a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 51. pontja).

46 A Bíróság e 13. cikket a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdésében a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozóan előírt „standstill" szabály alapján is vizsgálta.

47 A Bíróság e 41. cikk (1) bekezdése tekintetében a fent hivatkozott Tum és Dari ügyben és a fent hivatkozott Soysal és Savatli ügyben hozott ítéletekkel összhangban emlékeztetett arra, hogy e rendelkezéssel ellentétes az e rendelkezést magában foglaló jogi aktusnak a fogadó tagállamban történő hatálybalépését követően a letelepedés vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlásával kapcsolatos minden új korlátozás bevezetése – beleértve az érdemi és/vagy eljárási feltételeket is – a tagállam területén az említett gazdasági szabadságokkal élni kívánó török állampolgároknak a szóban forgó tagállam területére való első belépésére vonatkozóan (a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 64. pontja)..

48 A Bíróság megállapította, hogy mivel az 1/80 határozat 13. cikkében szereplő „standstill" klauzula a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdésében előírttal azonos jellegű, valamint hogy e két klauzula egyazon célkitűzés elérésére irányul, az említett 41. cikk (1) bekezdésére vonatkozó értelmezést a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó 13. cikk alapját képező, a fennálló helyzet fenntartására irányuló kötelezettségre is alkalmazni kell (a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 65. pontja).

49 Következésképpen az 1/80 határozat 13. cikkével ellentétes az 1/80 határozatnak a Hollandiában történő hatálybalépését követően a munkavállalók szabad mozgásának a gyakorlásával kapcsolatos minden új korlátozásnak a holland szabályozásban való bevezetése – beleértve az érdemi és/vagy eljárási feltételeket is – a tagállam területén az említett gazdasági szabadságokkal élni kívánó török állampolgároknak a szóban forgó tagállam területére való első belépésére vonatkozóan.

50 Mindebből következően a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdésében és az 1/80 határozat 13. cikkében előírt „standstill" szabályok a rendelkezések hatálybalépésétől kezdődően alkalmazandóak a Holland Királyság területére való első belépésre vonatkozó tartózkodási engedély kiállításáért vagy az ilyen engedély meghosszabbításáért a török állampolgárokkal szemben kivetett valamennyi díjra.

A „standstill" szabályokból eredő kötelezettségek megsértésének a fennállásáról

51 Mind a Bizottság, mind a Holland Királyság azt az álláspontot képviseli, hogy a kifogásolt kötelezettségszegés fennállását a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletre tekintettel kell értékelni, de a véleményük eltér az említett ítéletből levonandó következtetéseket érintően. A Bizottság álláspontja szerint a kötelezettségszegés azon alapszik, hogy az említett tagállam a török állampolgárokkal szemben olyan díjakat írt elő, amelyek aránytalanok az uniós polgárokra vonatkozóan a hasonló okmányok kiállításáért alkalmazott díjakhoz képest. Az aránytalan díjak fogalmát úgy kell érteni, hogy az beletartozik a keresetben szereplő kérelemben említett magasabb díjak fogalmába.

52 A Holland Királyság álláspontja szerint a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletből az következik, hogy a „standstill" szabályokkal nem ellentétes, ha a török állampolgárokkal szemben olyan díjakat alkalmaznak, amelyek nem teljes mértékben egyenlőek az uniós polgárokkal szemben alkalmazottakkal, és e szabályok csak az aránytalan díjakat tiltják. Márpedig a török állampolgárokkal szemben kivetett díjak az iratanyagaik vizsgálatához kapcsolódó költségeknek csak egy részét fedezik, és ezért e díjak nem ellentétesek az említett szabályokkal. A Holland Királyság továbbá úgy véli, hogy a kereset nem arra vonatkozik, hogy a török állampolgárokkal szemben aránytalan díjakat alkalmaznak, hanem arra, hogy a díjak az uniós polgárokkal szemben alkalmazottaktól magasabbak, és ezért a kereset megalapozatlan.

53 E tekintetben a jelen kereset vizsgálata érdekében valóban hivatkozni kell a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletre, amelyben a Bíróság elbírálta a holland

szabályozás által a 2002-es évben a tartózkodási engedélyek kiállításáért, illetve meghosszabbításáért kivetetthez hasonló díjaknak az 1/80 határozat 13. cikkével való összeegyeztethetőségét. A török munkavállalókra vonatkozóan alkalmazott díjak az említett ügyben a tartózkodási engedély meghosszabbításáért 169 eurót tettek ki ahhoz a 30 eurós összeghez képet, amelyet az említett ügyben a kérdést előterjesztő bíróság szerint az uniós polgároktól a tartózkodási dokumentumok kiállításáért megköveteltek.

54 A fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletből és különösen annak 72. és 74. pontjából következik, hogy a tartózkodási engedély kiállítása iránt és az ilyen irat érvényességének meghosszabbítása iránt a török állampolgárok által előterjesztett kérelem és a tartózkodási engedély kiállítása iránt és az uniós polgárok által a más tagállamban előterjesztett kérelem hasonló.

55 A Bíróság hangsúlyozta, hogy az olyan szabályozás, mint a holland, nem hozhat létre a török állampolgárok vonatkozásában az 1/80 határozat 13. cikkének értelmében vett korlátozást. A Bíróság rámutatott, hogy ezen 13. cikk a kiegészítő jegyzőkönyv 59. cikkével összefüggésben értelmezve azt jelenti, hogy jóllehet az e rendelkezések hatálya alá tartozó török állampolgár nem kerülhet a közösségi polgároknál előnyösebb helyzetbe, attól még nem lehet számára az utóbbiak tekintetében előírtakhoz képest aránytalan, új kötelezettségeket előírni (a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 71. pontja)..

56 A Bíróság megállapította, hogy a 2002-ben bevezetetthez hasonló díjak pénzügyi hatása a török állampolgárok tekintetében annál is inkább jelentős, mivel ezen állampolgárok az uniós polgároknál gyakrabban kényszerülnek a tartózkodási engedélyek megújításáért folyamodni, és a kérelem elutasítása esetén a befizetett összeget nem térítik vissza. A Bíróság megállapította, hogy a holland kormány nem hivatkozott egyetlen olyan releváns érvre sem, amely igazolhatná a török állampolgárokra kivetett és az uniós polgárok tekintetében előírt díjak közötti ilyen jelentős különbséget. A Bíróság nem fogadta el az említett kormány azon állítását, amely szerint a tartózkodási engedély török állampolgár részére történő megadását megelőző kutatások és ellenőrzések bonyolultabbak és költségesebbek a tartózkodási engedély uniós polgár számára történő kiállításához szükségeseknél.

57 A Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló valamely nemzeti szabályozás az 1/80 határozat 13. cikkében megtiltott korlátozást képez, amennyiben a tartózkodási engedély megadása vagy érvényességi idejének meghosszabbítása iránti kérelem elbírálása címén az említett 13. cikk hatálya alá tartozó török állampolgárok tekintetében a hasonló körülmények mellett az uniós polgárokra kivetetthez képest aránytalan összegű illeték megfizetését írja elő (a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 72–74. pontja).

58 Ezeket a fejleményeket figyelembe kell venni a jelen ügyben is, amely a török állampolgárokra vonatkozóan a tartózkodási engedély megadásáért és meghosszabbításáért a holland szabályozás által 1994 óta alkalmazott – és különösen 2002-ben, 2003-ban és 2005-ben módosított, valamint a jelen ítélet 13. pontjában szereplő táblázatban összefoglalóan ismertetett – valamennyi díjat érinti.

59 A török állampolgárokra alkalmazott, valamint az uniós polgárokra kivetett díjösszegek közötti különbség a 2002-ben megállapított, és a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet tárgyát képező különbséghez képest 2003-ban és 2005-ben tovább növekedett. A jelen kereset által érintett török állampolgárok egyébként nem csak munkavállalókat foglalnak magukban, mint az említett ügyben, hanem olyan személyeket is, akik a társulási megállapodásban biztosított, letelepedésre vagy szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szabadságukkal kívánnak élni.

60 A „standstill” szabályokra vonatkozó kötelezettségszegés fennállását tehát az 1/80 határozat 13. cikkében és a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdésében előírt „standstill” szabályok tekintetében kell vizsgálni.

61 E tekintetben egyértelmű, hogy a vitatott díjak új intézkedések, mivel azokat a török munkavállalók helyzete tekintetében az 1/80 határozat hatálybalépését követően, a

társulási megállapodás alapján a letelepedés vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságával élni kívánó török állampolgárok tekintetében pedig a kiegészítő jegyzőkönyv hatálybalépését követően fogadták el.

62 Ugyanakkor ebben az összefüggésben nem minden új intézkedés elfogadása tiltott. A török állampolgárokra és az uniós állampolgárokra egyformán alkalmazandó új szabályok elfogadása ugyanis nem ellentétes a „standstill" szabályokkal. Amennyiben ezek a szabályok csak a tagállamok állampolgáraira vonatkoznának, anélkül hogy azok a török állampolgárokra alkalmazandók lennének, ez utóbbiak az uniós polgárokénál kedvezőbb helyzetbe kerülnének, ami nyilvánvalóan ellentétes lenne a kiegészítő jegyzőkönyv 59. cikkében szereplő követelménnyel, amelynek értelmében a Török Köztársaság nem részesülhet kedvezőbb elbánásban, mint amelyet az EK-Szerződés alapján a tagállamok egymásnak biztosítanak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Soysal és Savatli ügyben hozott ítélet 61. pontját és a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 67. pontját).

63 Következésképpen ellenőrizni kell, hogy a vitatott díjak a török állampolgárokra aránytalan új kötelezettségeket rónak-e az uniós polgárokkal szemben előírtakhoz képest.

64 A Holland Királyság, bár elismeri, hogy a korábban alkalmazott díjak túlságosan magasak voltak, azzal érvel, hogy a török állampolgárokra alkalmazott díjösszegeket az iratanyagok kezeléséhez kapcsolódó költségek növekedése indokolja. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítélet 73. pontjában a Bíróság nem vélte úgy, hogy ez a körülmény indokolhatná a hasonló okmányok kiállításáért a török állampolgárokra alkalmazott és az uniós polgárokkal szemben előírt díjak közötti – jelentősnek minősülő – különbséget.

65 A Holland Királyság azon érvét tehát, amely szerint a vitatott díjak az iratanyagok kezeléséhez kapcsolódó költségeknek a 70%-át fedezik, nem indokolhatja e díjak alkalmazását, és az említett tagállam azon állítását, mely szerint e díjak nem aránytalanok, el kell utasítani.

66 A Holland Királyság azt is állítja, hogy a vitatott díjak nem foglalnak magukban hátrányos megkülönböztetést, mivel a török állampolgárok és az uniós polgárok helyzete között az említett tagállam által alapvetőnek minősített különbségek állnak fenn. A Holland Királyság álláspontja szerint az Európai Unió azon alapvető célkitűzése, amely a belső piac létrehozására és az európai polgárság alkalmazására, valamint a polgárok az Unión belüli szabad mozgásának a biztosítására irányul, a török állampolgárokra nem alkalmazható „korlátok nélkül".

67 Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy amint a társulási megállapodás 2. cikkének (1) bekezdéséből is kitűnik, e megállapodás célja a török állampolgárok és az uniós polgárok helyzetének a munkavállalók szabad mozgásának fokozatos megvalósítása által, a letelepedés szabadságára és a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó korlátozások megszüntetése révén történő közelítése.

68 E tekintetben a társulási megállapodás 9. cikkében előírt, a nemzetiségi alapon történő hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alapelv, valamint az ennek az alapelvnek a munkavállalás különleges területére az 1/80 határozat 10. cikke alapján való alkalmazása hozzájárul a török bevándorló munkavállalók, valamint a valamely tagállamban való letelepedés vagy szolgáltatásnyújtás céljából bevándorló török állampolgárok fokozatos beilleszkedésének az elősegítéséhez (lásd ebben az értelemben a munkavállalók tekintetében a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsam ügyben hozott ítélet 78. pontját).

69 A Holland Királyság tehát nem igazolhatja a vitatott díjak és az uniós polgároktól megkövetelt díjak közötti különbséget azon körülményre való hivatkozással, hogy a török állampolgárok a munkavállalók mozgásszabadságában, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságában nem részesülnek olyan széleskörűen, mint az uniós polgárok. A Bizottság jogosan hivatkozott a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, valamint a kiegészítő jegyzőkönyv 53. cikkére annak ellenőrzése végett, hogy a vitatott díjak nem teszik-e az említett állampolgárok helyzetét a „standstill" szabályokkal ellentétes módon hátrányosabbá az uniós polgárok helyzetéhez képest.

70 A Holland Királyság továbbá azon az álláspontón van, hogy a Bizottság keresetében szereplő magasabb díjak fogalma, valamint a fent hivatkozott Sahin-ügyben hozott ítéletben említett aránytalan díjak fogalma között különbség áll fenn.

71 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az előbb említett fogalom az utóbbit magában foglalja, és a magasabb díjak nem szükségszerűen aránytalanok is.

72 Az ennek a különbségnek a jelen ügyre gyakorolt hatásaira vonatkozóan a tárgyaláson feltett egyik kérdésre adott válaszként a Holland Királyság kifejtette, hogy a török állampolgárokkal szemben alkalmazott díjak lehetnek némileg magasabbak az uniós polgárok díjaihoz képest abban az esetben, ha az előbbiek iratanyagai kezelésének a tényleges költségei magasabbak az uniós polgárok iratanyagait érintő kezelési költségeknél. A Holland Királyság különösen azzal érvelt, hogy a török állampolgárokra alkalmazott díjak 2009. szeptember 17-től teljes mértékben megfelelnek az arányossági feltételnek.

73 Az említett időponttól alkalmazott díjakat illetően meg kell állapítani, hogy azokat az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártát követően vezették be. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint pedig a kötelezettségszegés fennállását azon helyzet alapján kell megítélni, amelyben a szóban forgó tagállam az indokolással ellátott véleményben rögzített határidő lejártakor volt, és a Bíróság nem veheti figyelembe az azóta bekövetkezett változásokat (lásd különösen a C-168/03. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2004. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8227. o.] 24. pontját és a C-507/07. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2008. június 3-án hozott ítélet 7. pontját). Következésképpen ezeket a díjakat a Bíróság nem veheti figyelembe a jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset keretében.

74 A vitatott díjak tekintetében meg kell állapítani, hogy nem zárható ki, hogy a török állampolgárokra alkalmazandó, a hasonló okmányokért az uniós polgároktól

megkövetelt díjaktól némileg magasabb díjak bizonyos egyedi esetekben arányosnak minősülhetnek. Meg kell azonban állapítani, hogy a vitatott díjösszegek egy olyan görbén belül változnak, amelynek a legalacsonyabb értéke több mint kétharmaddal magasabb, mint az uniós polgárokkal szemben hasonló okmányok kiállításáért alkalmazható díjak. Az ekkora eltérés nem tekinthető minimálisnak, és következésképpen úgy kell tekinteni, hogy a vitatott díjak teljes egészében aránytalan jellegűek.

75 A Bizottság álláspontja szerint továbbá a vitatott díjak ellentétesek a társulási megállapodás 9. cikkében és az 1/80 határozat 10. cikkének (1) bekezdésében szereplő, hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó tilalommal. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Holland Királyság azzal, hogy a török állampolgárokkal szemben a tartózkodási engedély megszerzéséért, illetve annak meghosszabbításáért aránytalan összegű díjakat alkalmazott azon díjakhoz képest, amelyeket az uniós polgárokkal szemben a hasonló okmányokért alkalmaznak, egyidejűleg hátrányosan megkülönböztető díjakat is alkalmazott. Amennyiben e díjak a török munkavállalókra és családtagjaikra vonatkoznak, azok az 1/80 határozat 10. cikkével ellentétes, hátrányosan megkülönböztető munkafeltételt vezetnek be. Amennyiben a díjak olyan török állampolgárokra vonatkoznak, akik a társulási megállapodás alapján a letelepedés vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságát kívánják gyakorolni, vagy az ilyen állampolgárok családtagjaira, e díjak ellentétesek a társulási megállapodás 9. cikkében előírt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó általános szabállyal.

76 Mindezekből következően a Holland Királyság – mivel a tartózkodási engedélyek kiállításáért olyan díjakat előíró szabályozást vezetett be és tartott fenn, amelyek aránytalanok a hasonló okmányok kiállításáért a tagállamok állampolgárai esetében felszámított díjakhoz képest, és mivel ezt a szabályozást alkalmazza azokra a török állampolgárokra, akik Hollandiában tartózkodási joggal rendelkeznek a társulási megállapodás, a kiegészítő jegyzőkönyv, illetve az 1/80 határozat alapján – nem teljesítette a társulási megállapodás 9. cikkéből, a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkének (1) bekezdéséből, valamint az 1/80 határozat 10. cikkének (1) bekezdéséből és 13. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

77 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-ának első bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen cikk 4. §-ának első bekezdése alapján az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket.

78 A Holland Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. A Németországi Szövetségi Köztársaság – mint beavatkozó – maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) A Holland Királyság, mivel a tartózkodási engedélyek kiállításáért olyan díjakat előíró szabályozást vezetett be és tartott fenn, amelyek aránytalanok a hasonló okmányok kiállításáért a tagállamok állampolgárai esetében felszámított díjakhoz képest, és mivel ezt a szabályozást alkalmazza azokra a török állampolgárokra, akik Hollandiában tartózkodási joggal rendelkeznek az alábbiak alapján:

– az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról szóló, egyrészről a Török Köztársaság, másrészről az EGK tagállamai és a Közösség által 1963. szeptember 12-én Ankarában

aláírt, a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozattal megkötött, jóváhagyott és megerősített megállapodás,

– **a Brüsszelben 1970. november 23-án aláírt – a Közösség nevében az 1972. december 19-i 2760/72/EGK tanácsi rendelettel megkötött, jóváhagyott és megerősített – kiegészítő jegyzőkönyv és**

– **a társulási megállapodás által létrehozott és egyrészt a tagállamok kormányainak tagjaiból, az Európai Unió Tanácsának és az Európai Közösségek Bizottságának a tagjaiból, másrészt a török kormány tagjaiból álló Társulási Tanács által 1980. szeptember 19-én elfogadott 1/80 határozat,**

nem teljesítette a társulási megállapodás 9. cikkéből, a kiegészítő jegyzőkönyv 41. cikkéből, valamint az 1/80 határozat 10. cikkének (1) bekezdéséből és 13. cikkéből eredő kötelezettségeit.

2) **A Bíróság a Holland Királyságot kötelezi a költségek viselésére. A Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások